

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Управління як процес, або функція, може відбуватись лише за допомогою спеціального апарату, який відповідає за збереження, цільове використання ресурсів, здійснює контроль за роботою виконавців. Робота апарату управління повинна бути направлена на контроль господарської діяльності підприємства, але у специфічній формі – через отримання економічної інформації про роботу підприємства в єдиному грошовому вимірнику. Таку інформацію забезпечує управлінський облік.

Управлінський облік в сільському господарстві включає в себе безпосередньо облік витрат і виходу продукції та ряд інших об'єктів обліку, а також бюджетування та послідовний контроль за діяльністю підприємства і його підрозділів та розробку заходів щодо покращання діяльності підприємства у майбутньому періоді.

Управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах вимагає висвітлення трьох моментів: по-перше, уточнення функцій управлінського обліку та виконавців; по-друге, формування інформації про понесені підприємством витрати на операційні потреби, вихід продукції та результати діяльності; по-третє, здійснення організаційних заходів.

Управлінський облік в сільському господарстві має на меті надання допомоги спеціалістам та керівникам фірм і, особливо, об'єднань при прийнятті управлінських рішень. З метою стабільності функціонування підприємства, покращання його фінансового стану та зростання прибутку від операційної та інших видів діяльності необхідно здійснити ряд заходів, а саме:

а) формування належного масиву інформації, що характеризує наслідки роботи підприємства та його підрозділів;

б) аналіз наслідків діяльності та розробка практичних та стратегічних рішень на альтернативній основі щодо перспектив діяльності підприємства;

в) систематичний контроль за дотриманням окремими виконавцями, в першу чергу керівниками підрозділів (центрів витрат та центрів прибутку) завдань, передбачених керівництвом фірми щодо витрат та випуску продукції та її реалізації, якщо це доручено підрозділу;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

г) підведення підсумків за результатами контролю щодо наслідків діяльності підрозділів та розробка завдань на перспективу.

Ведення обліку витрат і обчислення собівартості продукції в сільському господарстві дозволяє виділити системи організації управлінського обліку (точніше формування інформації про витрати та результати діяльності підрозділів, сегментів діяльності тощо):

1) управлінський облік повністю виділений з фінансового за допомогою ведення спеціальних рахунків-екранів;

2) управлінський облік стає автономним по відношенню до системи фінансового обліку;

3) управлінський облік не ведеться, але облік витрат за носіями для обчислення собівартості продукції, робіт і послуг здійснюється статистично, тобто поза системою бухгалтерського обліку, хоч дані статистичного обліку пов'язуються з даними бухгалтерського обліку;

4) управлінський облік відсутній, а облік виробничих витрат інтегровано у фінансовий облік [1].

Важливе значення для управління має своєчасна і достовірна інформація про витрати виробництва та вихід продукції. У науковій літературі щодо організації обліку витрат на виробництво існували різні погляди. В основному науковці розглядали облік витрат у єдиному зв'язку із калькулюванням. При організації обліку виробництва сільськогосподарської продукції доцільно розглянути організацію аналітичного обліку і калькулювання собівартості продукції як самостійні елементи виробничого обліку. Головним при побудові обліку витрат на виробництво є обґрунтоване встановлення об'єктів.

Особливості діяльності сільськогосподарських підприємств впливають на процес прийняття управлінського рішення. Одночасно слід визнати, що ряд моментів визначають побудову безпосередньо обліку. Найбільш істотними серед них можна назвати наступні: використання у виробничому процесі біологічних активів; наявність звітності про собівартість валової і товарної продукції; наявність великої кількості статей витрат, які вважаються прямими; нерівномірність проведення витрат протягом виробничого періоду; наявність особливої групи витрат, які можна віднести до умовно-змінних.

При організації управлінського обліку потрібно враховувати особливості виробничих процесів у сільськогосподарських підприємствах, зокрема:

1) систематична зміна співвідношення між витратами на підтримуючий та продуктивний корм через зміну продуктивності тварин протягом року;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2) витрати на годівлю тварин в сільськогосподарських підприємствах України протягом календарного року дуже істотно змінюється через використання зеленого корму, який значно дешевший;

3) існуюча система побудови матеріального стимулювання як прояв соціального обліку має враховувати ту практику взаємовідношень, які склалися в Україні щодо застосування чекової форми контролю;

4) нерівномірність проведення витрат протягом звітного періоду;

5) можливість отримання інформації про фактичну собівартість продукції лише раз в кінці року, коли будуть зібрані понесені за весь виробничий період витрати та розподілитися між усіма видами виробленої продукції. Однак найбільші складності проявляються у тому, що процес виробництва передбачає функціонування біологічних активів, на які істотно впливають природні фактори, особливо у рослинництві[2].

Впровадження системи управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах повинна проходити у поступовому, взаємообумовленому та обґрунтованому втіленні в практичну обліково-аналітичну діяльність ідей управлінської орієнтації.

Список літературних джерел

1. Друри К. Управленческий учет для бизнес-решений. Учебник (Серия «Зарубежный ученик») / Друри К. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 655 с.

2. Чумаченко М. Управлінський облік потребує підтримки / Чумаченко М. // Бухгалтерський облік і аудит – 2003. – №5. – С. 3-7.

УДК 657

**Д. В. МАКСИМЕНКО,
Н. БЛІЧ**
Мукачівський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Під організацією економічного аналізу слід розуміти систему раціональних, скоординованих дій в процесі вивчення об'єкта спостереження відповідно до визначених завдань.

Вибір організаційної форми проведення економічного аналізу здійснюється для кожного підприємства індивідуально його керівництвом, виходячи з розмірів підприємства, економічної доцільності створення відокремленого аналітичного підрозділу та потенційних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>